

Voorstel aan het algemeen bestuur

datum AB	20 maart 2024
AB-voorstel	2024, nummer 8
openbaar	Ja
agendapunt	2.4
steller/cluster	Esther de Jong en Frans Verdonschot / Kaders en Ontwikkeling
portefeuille(s)	Arnold Jansen
bijlage(n)	1. Reflectie watersysteemherstel 2. Rapport 'Vorbereidend onderzoek voor audit beekherstel', Sweco 2021
zaaknr.	2022-Z12261
documentnr.	WLDOC-2066690340-42447

Onderwerp

Reflectie watersysteemherstel als antwoord op de vragen die gesteld zijn door het AB naar aanleiding van de lerende evaluatie beekherstel

Voorstel

Kennismaken van de reflectie watersysteemherstel als antwoord op de vragen die gesteld zijn door het AB naar aanleiding van de lerende evaluatie beekherstel.

Toelichting

In 2022 heeft er in opdracht van het AB een lerende evaluatie beekherstel plaatsgevonden. Dit heeft geresulteerd in een rapport met aanbevelingen die zijn uitgezet in de organisatie. Tijdens de behandeling van deze lerende evaluatie beekherstel in het AB op 15 januari 2023 heeft het DB toegezegd een reflectie te geven op het verwijderen van stuwen in Natuurbeken en hoe om te gaan met de honderden kilometers reeds heringerichte Natuurbeken waarvan niet bekend is of deze functioneren zoals bedoeld.

Concreet levert dit twee vragen op:

1. Heeft het verwijderen van stuwen in Natuurbeken een negatief hydrologisch effect?
2. Hoe omgaan met de reeds heringerichte beken?

Ad 1

Het verwijderen van stuwen heeft geen negatief hydrologisch effect op het watersysteem (heel lokaal kan dit anders zijn). Dit is in het eerste deel van de 'audit beekherstel' door het adviesbureau SWECO onderzocht en aangetoond (zie bijlage 2). Er is geen reden om hier anders over te denken.

Ad 2

Sinds de jaren '90 heeft er een ontwikkeling plaatsgevonden van beekherstel naar watersysteemherstel. Het denken over beekherstel en de inzichten over het functioneren van het watersysteem zijn geëvolueerd mede als gevolg van ons veranderend klimaat. Dit vraagt om een vernieuwde aanpak. In de reflectie in de bijlage wordt hier nader op ingegaan, hieronder volgt een korte samenvatting.

Watersysteemherstel is een manier om de gevolgen van klimaatverandering met een groter risico op wateroverlast en langere perioden van droogte op te vangen en om waterkwaliteit en ecologie te verbeteren. De natuurlijke werking van het watersysteem binnen een stroomgebied is daarbij

leidend. Watersysteemherstel omvat maatregelen die gericht zijn op het herstellen, behouden en verbeteren van natuurlijke grond- en oppervlaktewaterprocessen.

De beekdalen zijn, als laagstgelegen zones in het landschap, logischerwijs de 'hoofddrains' van het watersysteem. De inrichting ervan moet zoveel mogelijk gericht zijn op het vasthouden en vertraagd afvoeren van oppervlaktewater. Ons watergangenstelsel inclusief de beken en beekdalen zijn nu vaak gericht op het snel afvoeren van water. Voor watersysteemherstel is daarom een andere inrichting nodig voor de beek (de hoofddrain), de natte laagte en het omliggende invloedsgebied. Hierbij stellen we onszelf de vraag: "Hoe zou de natuur het doen" en geven hier vervolgens invulling aan.

Door watersysteemherstel wordt ons watersysteem klimaatrobuust ingericht. Het draagt bij aan alle doelen van het waterschap: droge voeten, schoon en voldoende water.

Wij hebben gelet op het vorenstaande besloten:

- om de uitgangspunten van watersysteemherstel uit te werken en voor zover mogelijk toe te passen in de huidige werkzaamheden;
- om de uitgangspunten van watersysteemherstel te laten landen in het nieuwe waterbeheerprogramma. Hiertoe is een nadere uitwerking en brede impactanalyse wenselijk. Aspecten als kosten en capaciteit, mede in combinatie met de vorming van het nieuwe WL, zullen in deze overweging worden meegenomen.

Commissieadvies

De commissie Watersysteem, Zuiveren en Waterketen heeft de reflectie watersysteemherstel als antwoord op de vragen die gesteld zijn door het AB naar aanleiding van de lerende evaluatie beekherstel voor kennisgeving aangenomen.

Het dagelijks bestuur,

de secretaris-directeur,

ir. E.J.M. Keulers MMO

de dijkgraaf,

S.M.M. Borgers